

Nr 19

Av herr Ekström i Iggesund m. fl., om översyn av vägtrafikförordningens bestämmelser rörande minderårigs rätt att framföra traktor å allmän väg.

29 § vägtrafikförordningen uppställer krav på körkort för förande av traktor om fordonet är försett med gummihjul och framföres på väg (med undantag för tillfällig färd, kortare sträcka till eller från arbetsplats e. d.). I alla andra fall får traktor i princip föras av vem som helst, således även av minderårig.

Jämlikt 28 § samma förordning får fordon (alltså även traktor) icke på väg föras av någon som saknar nödiga förutsättningar att på ett betryggande sätt kunna föra fordonet. Framföres fordonet av sådan person, t. ex. ett litet barn, äger polisman förbjuda detta att föra fordonet och om förbudet icke efterkommes hindra honom därifrån. Bestämmelsen är icke straffsanktionerad.

Missbruk av minderårigs rätt att föra traktor kan beivras med stöd av 1 § lagen om straff för vissa trafikbrott av den 28 september 1951. Enligt första stycket av detta lagrum dömes vägtrafikant, om han brister i den omsorg och varsamhet som till förekommande av trafikolycka betingas av omständigheterna och denna oaktsamhet ej är ringa, för vårdslöshet i trafik till dagsböter eller fängelse i högst sex månader. I fråga om åtminstone äldre minderårig kan även andra stycket av lagrummet bli tillämpligt, enligt vilket den som vid förande av motordrivet fordon (alltså även traktor) — vare sig på väg eller annorstädes — ådagalägger grov oaktsamhet eller visar uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom dömes för grov vårdslöshet i trafik till fängelse eller straffarbete.

Jämlikt 5 kap. 1 § strafflagen är gärning som eljest är straffbar strafflös om den begås av barn innan det fyllt 15 år. Däremot medför gärningen ansvar för straffmyndig person, som uppsåtligen eller i vissa fall oaktsamt "främjat denna med råd och dåd". Denne dömes för anstiftan eller medhjälp till det för själva gärningen stadgade straffet.

Av det ovan anförda framgår, att möjlighet f. n. finnes att hindra eller beivra minderårigs förande av traktor på allmän väg enligt gällande rätt. Av ett uppmärksammat fall, där först vederbörande häradsrätt givit ett friande utslag medan däremot hovrätten dömt till ansvar, synes framgå att vägtrafikförordningens utformning på denna punkt icke kan anses vara tillfredsställande. I det här åberopade fallet hade en sex års pojke kört en 10,5 tons bandtraktor under ett flertal timmar och även tillåtits att föra

traktorn vid schaktningsarbeten vid planeringen av en idrottsplats. Pojken ansågs kunna manövrera traktorn lika bra som en vuxen, och efter avslutat arbete tilläts han att själv köra traktorn efter allmän väg. Hans fader och en äldre broder hade därvid åkt före i en personbil. Åtal följde, och vid rättegången framkom, att sexåringen även tidigare kört faderns traktor vid flera tillfällen. Bl. a. hade en gång en femårig flicka medföljt som passage-rare vid förarplatsen.

I sitt utslag anförde häradsrätten att man visserligen ansåg det timade olämpligt, men att man likväl med hänsyn till den gällande lagstiftningen icke ansåg sig kunna bifalla åklagarens yrkande om straff för pojkens fader och en äldre broder som deltagit vid tillfället. Häradsrätten stödde sitt utslag på 28 § vägtrafikförordningens bestämmelser. Det hade nämligen omvitnats, att pojken icke "saknade nödiga förutsättningar att på betryggande sätt kunna föra fordonet".

Åklagaren överklagade emellertid domen, och med ändring av underrättens frikännande utslag dömde sedermera vederbörande hovrätt såväl fadern som den äldre sonen till bötesstraff, enär man fann de föreliggande omständigheterna vara sådana, att båda gjort sig skyldiga till vårdslöshet i trafik. I detta sammanhang bör även erinras om flera inträffade fall där olyckor uppstått vid minderårigs förande av traktor. Det synes vara uppenbart att vägtrafikförordningens bestämmelser på denna punkt bör erhålla en annan utformning.

Under åberopande av det ovan anförda hemställs,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av vägtrafikförordningens bestämmelser rörande minderårigs rätt att framföra traktor å allmän väg.

Stockholm den 16 januari 1962

Sven Ekström
i Iggesund

Svante Lundkvist

Olaus Nyberg
